

Timotiyoga «1»

Rosul Pawlus Timotiyoga yazoqan birinqi məktup ••• Salam

¹ Kutkuzoquqimiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmri bilən Əysa Məsihning rosuli kəlip təyinlənən mənki Pawlustin[■] ² etikad yolidiki özümning sadıq oqlum bolqan Timotiyoga salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpkət, rəhımdillik wə hatırjəmlik bolqay![■]

Sahta təlimlərnı tosux

³ Makedoniyə əlkisigə barqanda, səndin etünginimdək *xuni yənə etünimənki, xu yərdiki* bəzi kixilərgə bid'ət təlimlərnı əgətmənglar dəp tapilixing üqün sən dawamlıq Əfəsus xəhıridə qaloqin;[■] ⁴ ularning əpsanilər wə ayioqi yok nəsəbnamilərgə bənd bolmaslıqini tapilioqin; bular Hudaning etikad arkilikla əməlgə axurulidoqan Əz öyigə bolqan pilanini

■ **1:1** Ros. 9:15; Kol. 1:27. ■ **1:2** Ros. 16:1; 1Kor. 4:17; Gal. 1:3; 1Tes. 3:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:3** Ros. 20:1.

ilgiri sürməydu, bəlki pəkət bimənə talax-tartixlarni kəltürüp qikiridu, halas. □ ■

⁵ Əmdilikdə bizgə tapılanıqan təlmining muddiası sap kəlb, pak wijdan wə sahtiliksiz etikədtin kəlip qikidiqan mehir-muhəbbəttin ibarəttur. ■

⁶ Bu ixlarda bəzi kixilər qətnəp, bimənə gəplərnı kılıxqa burulup kətti. ⁷ Ularning Təwrat qanunining əliması bolıqısı bar; biraq ular əzlrining nemə dəwatqanlıqını yaki əzlrining hədəp kəyt kiliwatqan sözlirining nemə ikənlikini qüxənməydu.

⁸ Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat qanunini əyni muddiasida qollansa, u paydiliktur. □ ■ ⁹ Qünki biz yənə xuni bilimizki, Təwrat qanuni həkkanıy adəmlər üqün tüzülgən əməs, bəlki qanunoğa hilaplıq kılıuqılar wə boyni qattıqlar üqün, ihlassızlar wə gunahkarlar üqün, iplaslar wə kupurluq kılıuqılar üqün, atisini əltürgüqilər wə anisini əltürgüqilər üqün, qatillar, ■ ¹⁰ buzukluq kılıuqılar, bəqqiwazlar, adəmlərnı kulluqqa

□ **1:4 «ayioqi yok nəsəbnamilər»** — Yəhüdiy həlki hərdaım əzining Təwrattiki uluq bir «rohiy ərbab»ning məlum bir əvladi, Greklər bolsa əzining məlum bir «ilahiyy adəm»ning əvladi ikənlikini ispatlımaqçı idi. **«Bular Hudaning etikad arkılıqla əməlgə axurulidiqan Əz əyigə bolıqan pilanini ilgiri sürməydu»** — «(Hudaning)... Əz əyigə bolıqan (nijatlıq) pilanı» grek tilida «Hudaning əyidiki qanun-orunlaxturuxliri» degən ibarə bilən ipadilinidu. ■ **1:4** 1Tim. 4:7; 6:4, 20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ **1:5** Rim. 13:8; Gal. 5:14. □ **1:8 «əgər kixilər Təwrat qanunini əyni muddiasida qollansa, u paydiliktur»** — «əyni muddiasida» grek tilida «qanunluk yolda qollansa». ■ **1:8** Rim. 7:12. ■ **1:9** Gal. 5:23.

buloquqilar, yaloqanqilar, kəsəmhörler üçün wə yaki saqlam təlimlərgə zit bolqan baxqa hərəkəndək qilmixlarda bolqanlar üçün tüzülgən. □ ¹¹ Bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layiğ Boluquqi Hudaning manga amanət qiloqan xan-xəripini ayan qiloqan hux həwərgə asaslanqan. □ ■

Pawlus əzi Hudaning rəhimdillikini kərsətküqi janliq misaldur

¹² Manga küq-qüdrət bərgən, meni ixənqlik dəp qarap, Əz hizmitigə təyinligən Rəbbimiz Məsih Əysaqə təxəkkür eytimənki, ¹³ U meni təyinlidi! — burun kupurluq wə ziyankəxlik qiloquqi, zalim bir adəm bolsammu, manga rəhim kərsitildi; qünki mən bu ixlarni nadanliq

□ **1:10** «Təwrat qanuni... saqlam təlimlərgə zit bolqan baxqa hərəkəndək qilmixlarda bolqanlar üçün tüzülgən» — «saqlam təlim» — bu Pawlusning kəp ixlitidiqan ibarisi. Hudadin kəlgən təlim uni qobul qiloqanlarda saqlam rohiy hayatni hasil kilidu wə quwwətləydu. □ **1:11** «**bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layiğ boluquqi Hudaning manga amanət qiloqan xan-xəripini ayan qiloqan hux həwərgə asaslanqan**» — «bu təlimlər» («saqlam təlim») Təwrat qanunining həqikiy əhmiyitini, uning «öz muddiasida qollinidiqan» yaki «qanunluq yolda qollinilidiqan» məzmunini öz iqiğə alidu (8-ayət). ■ **1:11** 1Tes. 2:4; 1Tim. 6:15.

wə etiqadsizlikdin qilqanidim. □ ■ 14 Halbuki, Rəbbimizning manga kərsətkən mehīr-xəpkiti ziyadilixip, Məsih Əysada bolqan etiqad wə mehīr-muhəbbət wujudumqə elip kirilixi bilən exip taxti. 15-16 Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni qobul qilixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunahkarlarni kutkuzux üqün dunyaqə kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Lekin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar bolqan meni, keyin Əzigə etiqad qilip, mənggülük həyatqə erixidiloqanlarqə misal qilip məndə Əzining barlik səwr-təkitini ayan qilixi üqün, manga rəhīm-xəpket kərsitilgəndur. □ ■ 17 Əmdi

□ 1:13 **«U meni təyinlidi! — burun kupurluk wə ziyankəxlik qilquqi, zalim bir adəm bolsammu...»** — «kupurluk qilquqi» — uning kupurluqi biwasitə Hudaqə qaritiloqan əməs (qünki u «ihlasmən Yəhudiy» idi), bəlki Huda əwətkən Kutkuzoquqi Məsihə wə Uningqə əgəxkənlərgə qaritiloqan. «Ziyankəxlik qilquqi» — Məsihə əgəxkənlərgə ziyankəxlik qilquqi. **«qünki mən bu ixlarni nadanlik wə etiqadsizliktin qilqanidim»** — «etiqadsizlik» Hudaning Əysa Məsihdə bolqan nijat yolioqə bolqan etiqadsizliktur. ■ 1:13 Yh. 9:39,41; Ros. 3:17; 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; 1Kor. 15:9; Gal. 1:13. □ 1:15-16 **«Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni qobul qilixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunahkarlarni kutkuzux üqün dunyaqə kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Lekin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar bolqan meni, keyin Əzigə etiqad qilip, mənggülük həyatqə erixidiloqanlarqə misal qilip məndə Əzining barlik səwr-təkitini ayan qilixi üqün, manga rəhīm-xəpket kərsitilgəndur»** — bu zor əhmiyətlük ayət toqruluk «kozumqə səz»imizni kəring. ■ 1:15-16 Mat. 9:13; Mar. 2:17; Luqa 5:32; 19:10; 1Yuhə. 3:5.

mənggülik Padixahqa, yəni əlməydiyən wə kəz bilən kərgili bolmaydiyən, birdinbir Hudaoga əbədil'əbədgiqə hərmət-izzət wə xan-xərəp boləyay! Amin!□

18-19 Əy, oqlum Timotiy, burun sən toqruluk eytilən bexarətlik wəhiylərgə əsasən bu buyrukni sanga tapxurimən. Bu wəhiylərnə koral kilip, etikadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux kiləyəsən. Bəzilər wijdanida pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə ularning etikadi huddi hada taxka urulup oqərk bolən kəmidək wəyran boldi. □ ■ 20 Humeneus wə Iskəndərlər mana xundak kixilərdindur. Ularni kupurluk kilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiqə tapxurdum.□ ■

□ **1:17 «mənggülik Padixah»** — grek tilida «barlik zamanlarning Padixahi». «**birdinbir Hudaoga əbədil'əbədgiqə ... xan-xərəp boləyay!**» — bəzi kona kəqürmilərdə «birdinbir dana Hudaoga əbədil'əbədgiqə ... xan-xərəp boləyay!» deyilidu.

□ **1:18-19 «bu wəhiylərnə koral kilip, etikadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux kiləyəsən»** — «güzəl urux kiləyəsən» — ət igiliri bilən əməs, əlwəttə, rohiy kürəxtur. Keyinki 6:12-ayəttə tiləqə elinən «güzəl kürəx»ni wə u toqrisidiki «koxumqə səz»ni kərüng. ■ **1:18-19** 1Tim. 6:12; 1Tim. 3:9. □ **1:20 «Ularni kupurluk kilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiqə tapxurdum»** — «Xəytanning ilkiqə tapxurulux» bolsa, etikad yolidin helila qətnigən kixilərnə öz gunaqlirini tonusun dəp, jamaət ixlətsə bolidiyən eqir bir tədbirdur. Uningda xundak kixilər jamaəttiki bardi-kəldidin qikirilipla qalmay, bəlkim kəsəl bolup kəlixə yaki balayə'apətkə uqrixi mumkin. Bu ix toqruluk yənə «1Kor.» 5-bab, izahətliri wə xu məktuptiki «koxumqə səz»ni kərüng. ■ **1:20** 1Kor. 5:5; 2Tim. 2:17; 4:14.

2

Jamaatning birinchi wəzipisi

¹ Mən həmmidin awwal, *etikadqilaroqa* pütkül insanlar üçün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kılıxini, baxqılar üçün murajiat kılıxini wə təxəkkürlər eytixini, ² bolupmu padixahlar wə barlik əməldarlar üçün dua-tilawət kılıxini jekiləymən. Xundak kılıqanda, biz toluk ih-lasmənlik wə salmaqlik bilən tinq wə aman-esən hayat kəqürələymiz. ■ ³ Bundak dua-tilawət kılıx güzəl ixtur, Kutkuzoquqimiz Hudani hursən kılıdu. ⁴ Qünki U pütkül insanning kutkuzuluxi wə ularning həkikətne tonup yetixini halaydu. ■ ⁵ Qünki birla Huda bardur, Huda bilən insanlar arisida bir kelixtürgüqimu bar, U bol-simu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur. □ ■ ⁶ U barlik insanlarni hər kılıx üçün Əzini qurban kılıp bədəl təlidi; xundak kılıp beki-tilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqa guwahlik berildi. □ ■ ⁷ Mən bu guwahlikni yetküzux üçün

■ 2:2 Yər. 29:7. ■ 2:4 Əz. 18:23; 2Pet. 3:9. □ 2:5 «Qünki birla Huda bardur» — yaki «qünki Huda birdur» — «Qan.» 6:4 («Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birliktur») wə izahatni kərüng. ■ 2:5 Yh. 17:3; Rim. 3:30; Gal. 3:19; Ibr. 9:15. □ 2:6 «U (Məsih) barlik insanlarni hər kılıx üçün Əzini qurban kılıp bədəl təlidi» — bu «hər kılıx» gunahning wə Xəytanning ilkidin. «xundak kılıp beki-tilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqa guwahlik berildi» — baxka birhil təjrimisi: «Bu uluq ixka (yəni Məsihning əlümi wə tirilixi) beki-tilgən waqti-saitidə guwahlik berildi». Ləkin bizningqə Əysaning əlümining əzi xu «guwahlik»tur — demək, Əysaning qurbanliqi Hudaning qəksiz muhəbbət wə nijatlik pilani toqruluk bəlgiləngən waqtida axkarilandi. ■ 2:6 Mat. 20:28; Əf. 1:7; Kol. 1:14.

jakarqi wə rosul boluxqa təyinlinip (mening bu səzlimning həmmisi rast, mən yaloqan gəp kilmidim), yat əlliklərgə etikad wə həkikət yolida ɔgətküqi bolup tikləndim. ■ ⁸ Xunga, mən xuni halaymənki, ɛrlər kəyərdə bolsun, duaqa jəm boləqanda ɔzəzəpsiz wə dətalaxsiz həlda, həlal əməllik kollirini kətürüp dua qilsun. ■

⁹ Ohxax yolda ayallarmu muwapıq kiyinip, ɛzlrini ar-nomus wə salmaqlik bilən pərdaz qilsun. Ularning ɛzlrini pərdazlax, qaqlirini alahidə yasax wə altun, ünqə-mərwayit wə esil qimmət kiyim-keqəklər bilən əməs, ■ ¹⁰ bəlki güzəl əməlliri bilən pərdazlixini halaymən. Bu, Huda yolida təkwadar bolay degən ayallarəqa yarixidu. ¹¹ *Jamaət sorunlirida*, ayallar tinq olturup, toluq itaətmənlik bilən təlim alsun. □ ¹² Ləkin ayallarning ɛrlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən. Əksiqa, ular tinq bolsun. □ ■

¹³ Qünki awwal Adəm'ata, keyin Həwa'ana yari-tiləqan. ■ ¹⁴ Awwal aldini azduruloqanmu Adəm'ata əməs, bəlki *Həwa'ana* idi. U tolimu

■ **2:7** Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Rim. 1:9; 9:1; Gal. 1:16; 2:8; Əf. 3:8; 2Tim. 1:11. ■ **2:8** Zəb. 134:1-2; Yh. 4:21. ■ **2:9**

Tit. 2:3; 1Pet. 3:3. □ **2:11** «**Jamaət sorunlirida, ayallar tinq olturup, toluq itaətmənlik bilən təlim alsun**» — Yəhudiylarning ən'əniliri boyiqə ayal kixilər Hudaning səzlrini ɔgənməslik kerək idi, xunga rosulning bu səzi qong bir yengilik idi. □ **2:12** «**Ləkin ayallarning ɛrlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən**» — bu

təlim toqruluk, xundakla aqa-singillarəqa ata qilinoqan iltipatlar toqruluk «1Kor.» 14:34-35 wə «Korintliklər (1)»diki «qoxumqə səz»imiznimu kəring. ■ **2:12** Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Əf. 5:24.

■ **2:13** Yar. 1:27; 2:22.

aldanoqanlikidin ularning itaetsizlikigə qüxüp qaloqanidi. ■ ¹⁵ Lekin ayallar etiqadta, mehirmuhəbbət wə pak-mukəddəsliktə salmaqlik bilən turidioqanla bolsa, ular tuoqutta saq-salamət kutulidu.□

3

Jamaatning yetəkqiliri

¹ «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiləqan bolidu» degən bu söz həqitur. □ ² Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluq, salmaq, pəmlilik, ədəplik, mehmandost, Huda toqrisida təlim

■ **2:14** Yar. 3:6. □ **2:15** «**Lekin ayallar etiqadta, mehirmuhəbbət wə pak-mukəddəsliktə salmaqlik bilən turidioqanla bolsa, ular tuoqutta saq-salamət kutulidu**» — demək, «Ayallar Hudaning lənitigə uqrioqanliqtin tuoquti qiyin wə hətərlik bolsimu, uningdin saq-salamət ötüp ketidu». Bu 14-15-ayətəni: «Ayallar ərlərgə təlim berix, ərlər üstigə həküm sürüxtə əməs, bəli bala tuoqux wə uni beqix jəryanida, etiqad arkilik erixidioqan kutkuzuluxtin bəhrimən bolalaydu» degən bəxka bir mənidə qüxinixkimu bolidu. Ayətning: «Birəq ayallar Həwa'anining nəslidin tuoquloqan Əysa Məsih arkilik kutkuzulidu» degən yənə bir qüxəncisi əyni tekistkə anqə yeqin kəlməydu, dəp qaraymiz. □ **3:1** «**Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiləqan bolidu**» — «yetəkqi»lər toqurulux «Filippiyiliklarəqə»diki «qoxumqi söz», «yetəkqilər wə hizmətkarlar» degən səzlimizni kərüng. «Aqsəqəl» wə «yetəkqi» əməliyətə bir gəptur.

berələydiqan boluxi, □ ■ 3 xundakla harakkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi, □ 4 əz ailisini yahxi baxkuralaydiqan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlərini ata-anisiqə boysunidiqan kiliq tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək. □ 5 Qünki birsi əz ailisini baxkuruxni bilmisə, u Hudaning jamaitidin qandakmu həwər alalisun? 6 *Yetəkqi* yengi etikədqilardın bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqriqan

□ 3:2 «Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluk, salmaq, pəmlik, ədəplik, mehmandost, Huda toqrisida təlim berələydiqan boluxi... (kerək)» — «bir hotunluk», bəlkim «əz ayaliqə sadik» degən mənida. Buning toqruluk «koxumqə sez»imizni kerung. ■ 3:2 2Tim. 2:24; Tit. 1:6.

□ 3:3 «... xundakla harakkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi... (kerək)» — «nəpsaniyətqi» grek tilida «əzini buləydiqan nəpsaniyətqilikkə berilgən» degən bir sez bilən ipadilinidu. Bu sezgə qariqanda, pul wə mal-dunyani koqlixix insanni haram kiliq buləydi. Bu tema toqrisida yənə «Luqa» 16:9-11 wə xu ayətlərdiki izahətlərnı wə «Luqa»diki «koxumqə sez»imizdiki 16-bab toqruluk «nahək dunyaya təwə boləqan mal-dunya» degən məzmunni kerung. □ 3:4 «əz ailisini yahxi baxkuralaydiqan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlərini ata-anisiqə boysunidiqan kiliq tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək» — «tolimu salapətlik bilən... tərbiyiliyəydiqan» degənlik ibarə terikməy balilərnı tərbiyləydiqanlıknı bildüridu. Ayətning baxka birhil təjimisı: «pərzəntlərini əz ata-anisiqə toluk hərmət bilən boysunidiqan kiliq tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək».

hökümgə qüxidu. □ ⁷ U *jamaätning* sirtidikilər tərpidinmu obdan tərplini dioğan boluxi kerək; xundak bolqanda, u baxqilarning qarilixioğa uqrimaydu, Xəytanning kiltikioğa qüxməydu. □

Jamaätning hizmətkarliri

⁸ Huddi *yetəkqilərgə* ohxax, jamaätning hizmətkarlimu salmaq, ikki hil gəp qilmaydioğan, haraq-xarabqə berilməydioğan, nəpsaniyətqi bolmioğan kixilərdin boluxi, □ ■ ⁹ pak wijdani bilən etikadning sirini qing

□ **3:6 «Yetəkqi yengi etikadqilardin bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqrioğan həkümgə qüxidu»** — «Xəytanning əyibigə kirix» bəkim Xəytanning əslidiki gunahı, yəni təkəbburlixip kətkinini (xundakla Hudaning jazasioğa uqrioğanlıqini wə kəlgüsidimu uqraydioğanlıqini) kərsitidu. □ **3:7 «U jamaätning sirtidikilər tərpidinmu obdan tərplini dioğan boluxi kerək; xundak bolqanda, u baxqilarning qarilixioğa uqrimaydu, Xəytanning kiltikioğa qüxməydu»** — «Xəytanning kiltiki» nemini kərsitidu? Yetəkqilərdə əyiblinərlik yeri bolsa (həttə yoxurun bolsimu), xundakla «sirttikilər» uni əyibləydioğan bolsa u bəkim u özini aqlax üqün yaki ixlirini yoxurux üqün yaloğan gəp kilixi mumkin. Undaqta u dərhal Xəytanning ilkidə bolidu. Jamaəttikilər tərpidinmu obdan «tərplinixi» kerək, əlwəttə. □ **3:8 «Huddi (yetəkqilərgə) ohxax, jamaätning hizmətkarlimu salmaq, ikki hil gəp qilmaydioğan ... kixilərdin boluxi... (kerək)»** — hizmətkarlar jamaätning yetəkqilərinin yardəmçisi bolup, ular hər hil əməliy ixlaroğa məs'ul kixilərdur. Yənə «Filippiyiliklaroğa»diki «qoxumqə səz»imizdiki «yetəkqilər wə hizmətkarlar» degən məzmunni kərüng. **«nəpsaniyətqi bolmioğan kixilərdin boluxi ... (kerək)»** — «nəpsaniyətqi» — 3-ayətni kərüng. ■ **3:8** Ros. 6:3.

tutidioqan boluxi lazim. □ ■ 10 Bundak adamlarnimu aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpliri bolmisa, andin hizmət wəzipisigə qoyuxka bolidu. 11 Xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirimu təmkin, pitnə-pasat kilmaydioqan, salmaq wə hərəkəndak ixta ixənqlik boləqanlardin boluxi lazim. □ 12 Hizmətkarlar bir hotunluq, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxquridioqan kixilərdin bolsun. □ 13 Hizmətkarning wəzipisini obdan orunoqanlar əzi üqün yahxi nam-ataqka sazawər bolidu wə Məsih Əysada boləqan etikadta zor jür'ət-ixənqkə erixidu. □ ■

Məsih boləqan sir

□ **3:9 «pak wijdani bilən etikadning sirini qing tutidioqan boluxi lazim»** — «etikaning siri»: okurmənlərnin esidə barki, Injildiki «sirlar» bolsa Huda əslidə yoxurup kəlgən, Injil dəwridə Əz jamaitigə axkarilioqan qongqur həkikətlərnin kərsitidu. «Rimliklarə»diki «kirix səzlər»ni kərüng. ■ **3:9** 1Tim. 1:19. □ **3:11 «xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirimu təmkin, ... hərəkəndak ixta ixənqlik boləqanlardin boluxi lazim»** — «hizmətkarlarning ayallirimu» yaki «ayal hizmətkarlimu...». «Rim.» 16:1ni kərüng. □ **3:12 «Hizmətkarlar bir hotunluq, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxquridioqan kixilərdin bolsun»** — «bir hotunluq» degənlik (yaki «bir ayalningla eri») bəlkim «əz ayalioqə sadik» degən mənədə. Buning toqruluk «koxumqə səz»imizni kərüng. □ **3:13 «yahxi nam-ataqka sazawər bolidu wə Məsih Əysada boləqan etikadta zor jür'ət-ixənqkə erixidu»** — «Ros.» 6-8-babta bayan qilinoqan «hizmətkar» boləqan Istifan wə Filip buningəta ikki obdan misaldur. ■ **3:13** Mat. 25:21.

14 Mən gərqə pat arida yeningoşa yetip berixni arzu kılsammu, yənıla bu hətni yazdim;
 15 Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni qandak tutux kerəklisini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaiti, həkikətning tüwrüki wə təglikidur.
 □ 16 Həmməylən etirap kılmay turalmayduki, ihlasmənlikning siri büyüktur: —

«Əzi insan tenidə ayan boldi,
 Roh Uning həkqaniylikini ispatlıdi,
 Pərixtilərgə u kəründi,
 Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandi,
 Jahanda Uningoşa iman kəltürüldi,
 U xan-xərəp iqidə ərxkə kətürüldi». □ ■

□ 3:15 «**Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni qandak tutux kerəklisini bilisən**» — «Hudaning ailisi»: — oqurmənlərnin esidə barki, ibraniy tilida wə grek tilida (uyoqur tilioşa ohxax) «əy» wə «ailə» birlə səz bilən ipadilinidu. Hudaning «əyi» uning ailisi, yəni uning «tirik ibadəthanisi», «tirik əyi»dur. «1Pet.» 2:4-8nimu kərüng. □ 3:16 «**ihlasmənlikning siri büyüktur**» — «ihlasmənlikning siri»ning üq mənisi boluxi mumkin: — (1) Əysa Məsihnin əzidə ihlasmənlikning mujəssəmləxtürülüşü, biz insanlaroşa «ihlasmənlik»ning nemə ikənliki ayan kıdi; (2) «ihlasmənlikni (insanlaroşa) elip kelidioşan sir» (3) «ihlasmənlərgə (yəni Hudaning məmin bəndilirigə) tapxuruloşan sir» — demək, bizning etikadimiz. Bizningqə Pawlusning kərsətkənliri 1- wə 2-mənədə. Xübhəsizki, bu sir dəl Əysa Məsih Əzidur. «**Əzi insan tenidə ayan boldi**» — bəzi kədimki kəqürmilərdə «Huda insan tenidə ayan boldi» deyilidu. «**Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həkqaniylikini ispatlıdi...**» — «Roh» Muqəddəs Roh, Hudaning Rohi. ■ 3:16 Mar. 16:19; Luğa 9:51; Yh. 1:14; Ros. 1:2; Əf. 3:5, 6.

4

1 Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etikaddin yenip, aldamqi rohlaroqa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu. □ ■ 2 Bundak *təlim bərgüqilər* sahtilikta yaloqanqilik kılıp, huddi daoqmallaap köydürüwətkəndək öz wijdanini yokitip qoyoqan; □ 3 ular nikahlinixni wə bəzi yeməklıklərnı istemal kılıxni mən'i kılıdu. Əmma *ular mən'i kılıdioqan* yeməklıklərnı Huda Əzigə etikad kılıqan həm həkikətne bilgənlərnıng təxəkkür eytip qobul kılıxi üqün yaratqanıdı. □ ■ 4 Qünki Huda yaratqan həmmə nərsə yahxidur, ular təxəkkür bilən qobul kılınsa, ularning heqkaysisini qəkləp rət kılıxka

□ 4:1 «**Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki,...** » — «Roh» — Mukəddəs Roh, Hudaning rohi. «**aldamqi rohlaroqa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu**» — «aldamqi rohlar» wə «jinlar» bir gəptur. ■ 4:1 Mat. 24:23; 2Tes. 2:3; 2Tim. 3:1; 2Pet. 3:3; Yəh. 18. □ 4:2 «**... huddi daoqmallaap köydürüwətkəndək öz wijdanini yokitip qoyoqan**» — bəzi alimlar bu sözni: «Xəytan ularning wijdanlirini «meningki» dəp daoqmallaap qoyoqan» degəndək qüxinidu. □ 4:3 «**ular nikahlinixni wə bəzi yeməklıklərnı istemal kılıxni mən'i kılıdu. Əmma ular mən'i kılıdioqan yeməklıklərnı Huda Əzigə etikad kılıqan həm həkikətne bilgənlərnıng təxəkkür eytip qobul kılıxi üqün yaratqanıdı**» — bu ayət toqruluk biz «koxumqə söz»imizdə kişkiqə tohtilimiz. ■ 4:3 Yar. 1:29; 9:3; Rim. 14:6; 1Kor. 10:30.

bolmaydu. □ ■ 5 Qünki ular Hudaning söz-kalami wə insanlarning duasi bilən həlal qilinidu. □

Əysa Məsihning yahxi hizmətkari

6 Bu nəsihətlərnı kərındaxlarning səmıgə salsang, Məsih Əysaning yahxi hizmətkari boləqan bolısən. Xundakla, əzüngning əstayıdıl əgəxkən etıqadtıki wə saqlam təlımlərdıki səzlər bilən kuwwətləndürülgənlikıng ayan bolıdu. ■ 7 Əmma ihlassızlarning wə momaylarning əpsanılırını qətkə kəkıp, əzüngni ihlasmənlik yolıda qenıkturup yetıxtürgın. □ ■ 8 Qünki «Bədənnı qenıkturuxning azrak paydısi bar, ləkin ihlasmənlikdə intılixning hərtərəplik paydısi bar; u həzirki wə kəlgüsi həyat üqün bəht elıp kelıdu» ■ 9 — bu söz həktur wə unı qəbul qılixkə pütünləy ərzyıdu. 10 Əməlıyəttə biz bunıng üqün japalıq əjır sıngdürüwatıımız wə har qılınıwatıımız. Qünki ümıdıımıznı pütkül

□ 4:4 «Qünki Huda yaratqan həmmə nərsə yaxıdır, ular təxəkkür bilən qəbul qılınsa, ularning həqkaysısını qəkləp rət qılixkə bolmaydu» — bu söz pəkət barlık yeməkliklərnı əməs, yənə u yukırıda tiləqə aloqan nıkaqda boləqan ər-ayallıq jınısiy munasiwətnı əz ıqıgə alıdu. ■ 4:4 Yar. 1:31; Ros. 10:15; Rim. 14:14. □ 4:5 «Qünki ular Hudaning söz-kalami wə insanlarning duasi bilən həlal qilinidu» — grek tilıda «insanlarning duası» degən alahıdə söz bolup «xu dualar Huda bilən yekın alağə-munasiwəttə bolıdu» degən mənını purıtıp berıdu. ■ 4:6 2Tim. 1:5; 3:14,15. □ 4:7 «... əzüngni ihlasmənlik yolıda qenıkturup yetıxtürgın» — «qenıkturup yetıxtürgın» degını grek tilıda «gımnastıka» («tən hərıkıti») bilən munasiwətlik söz. ■ 4:7 1Tim. 1:4; 6:20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ 4:8 Kol. 2:23.

insanlarning, bolupmu etiqad qilouqilarning Kutkuzouqisi — mænggü hayat Hudaqa baoliduk.□

11 Bu ixlarni *jamaatkæ* tohtimay tapilioin wæ øgætkin. 12 Heqkimning sening yaxlikingoqa sæl qarixioqa yol koyma; bælki sæzliringdæ, æmælliringdæ, mehîr-muhæbbæt, etiqad wæ paklikta etiqadqilaroqa næmunæ bol. □ ■

13 Mæn yeningoqa baroquqæ, øzüngni jamaatkæ *mukæddæs yazmilarni* okup berix, jekilæx wæ tælim berixkæ beoixlioqin.□ 14 *Jamaitingning* aksakalliri kollirini uqangoqa koyoqanda, *Hudaning* wæhiyisi arkilik sanga ata kilinixi bilæn sændæ bolqan iltipatka bipærwalik qilma.

□ 4:10 «**Æmæliyætæ biz buning üqün jपालीक æjir singdürüwatimiz wæ har kiliniwatimiz**» — «har kiliniwatimiz» bæzi kona keqürmilærdæ «küræx kiliwatimiz» deyilidu. «**qünki ümidimizni pütkül insanlarning, bolupmu etiqad qilouqilarning Kutkuzouqisi — mænggü hayat Hudaqa baoliduk**» — «pütkül insanlarning, bolupmu etiqad qilouqilarning Kutkuzouqisi» degæn ibaridæ «insanlarning Kutkuzouqisi» degænlik bælkim «hær adæmni saqliouqu» degæn omomiy mænidæ ixlitilidu. □ 4:12 «**heqkimning sening yaxlikingoqa sæl qarixioqa yol koyma**» — Timotiy bælkim ottuz næqqæ yaxka kirgæn. Lekin grek mædæniyitidæ kirik yaxka kirgæn oqul balilar tehi «yax» «yigit» dæp hæsablinidu. ■ 4:12 Tit. 2:7,15; 1Pet. 5:3. □ 4:13 «**øzüngni jamaatkæ mukæddæs yazmilarni okup berix, jekilæx wæ tælim berixkæ beoixlioqin**» — «mukæddæs yazmilarni okup berix» toqruluk; — xu waqitlarda az sanlik kixilær okuyalaytti wæ tehimu az kixilær Mukæddæs Kitabtiki birær kisimlaroqa igæ boluxka muyæssær idi.

□ ■ 15 Bu ixlarga berilip, özüngni ularga toluq atiqin. Xuning bilən sening aloqa baskanliqing hëmmëylëngë ayan bolidu. 16 Özünggë wë bërgën tëliminggë izqil këngül koyuqin. Qünki xundak qilqanda özüngnimu wë sanga qulak saloqlarnimu kutquzisën.

5

Jamaätiki bæzi ëmëliy iklar

1 Yaxanoqan ërlëрни әyibligëndë qattiq sëzlimigin, bëlki ularga atang süpitidë nësihët bërgin. Xuningdëk, yigitlërgë qerindaxliring süpitidë sëzligin. ■ 2 Yaxanoqan ayallarga anang süpitidë, yax ayallarga aqa-singilliring süpitidë hër ixta pak qëlb bilën muamilë qiloqin. 3 Hëqiqiy tul ayallarni hërmëtlëp, ularning hëlidin hëwër al. □ 4 Lekin, tul ayallarning

□ 4:14 **«Jamaätning aqsakalliri kollirini uqangoqa koyoqanda, Hudaning wëhiyisi arkilik sanga ata kilinixi bilën sëndë boloqan iltipatqa bipërwalik qilma»** — jamaätning aqsakallirining etikadqini birër wëzipigë tëyinligëndë, kollirini uning uqisioqa koyup turup dua qilixi Injildiki baxqa yërlërdimu kërünidu. «Iltipat» muxu yërdë Mukëddës Roh ata qiloqan mëlum bir alahidë qabiliyëtni kërësitidu. Bunday qabiliyëtlëring bëziliri toqruluk «1Kor.» 12-, 14-babni kërüng. «Qoxumqë sëz»imizdë Timotiyoga tapxuruloqan iltipat toqruluk sëzlëymiz. ■ 4:14 Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 5:22; 2Tim. 1:6. ■ 5:1 Law. 19:32.

□ 5:3 **«hëqiqiy tul ayallarni hërmëtlëp, ularning hëlidin hëwër al»** — «hëqiqiy tul ayallar» muxu yërdë eridin juda boloqan, qiyinqliqta turoqan ayallarni kërësitidu. «Hërmëtlëp, ularning hëlidin hëwër al» grek tilida birla sëz bilën ipadilinidu.

pərzəntliri yaki nəwrliri bolsa, ular aldi bilən öz ailisigə nisbətən ihlasmənlikni əginip, öz atanisining əjrini yandursun; çünki bu ix Hudani hursən kılıdu. ■ ⁵ Əmdi həkikiy tul ətüwatқан, yaləuz qaləan ayallar bolsa, ümidini Hudaəa baəliəan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolidu. ■ ⁶ Lekin huzur-hələwətkə berilgən tul hotun həyat bolsimu, əlgəngə barawərdur. ⁷ Əmdi baxkılar tərripidin əyiblinidioəan əhwaləa qüxüp qalmasıliki üqün sən ularəa bu ixlarni jekiləp tapilioəin. ⁸ Lekin birsi öz tuəqanliridin, bolupmu öz ailisidikilərdin həwər almisa, u etikadtin tanəan dəp qarilip, kapirlardin bəttər bolidu. ■

⁹ Tul ayal tiziməa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasıliki, birla ərning ayali boləan boluxi kerək, □ ¹⁰ yənə güzəl əməlliri bilən tərripləngən boluxi, balilirini yahxi tərbiyiləp qəng kıləan, musapirlarəa mehmandostluk kərsətkən, mukəddəs bəndilərning putlirini yuyup qoyəan, kiyinqilikta qaləanlarəa yardəm

■ 5:4 Yar. 45:10,11; Mat. 15:4; Mar. 7:10; Əf. 6:1, 2. ■ 5:5 Luqa 2:36; 1Kor. 7:32. ■ 5:8 Gal. 6:10. □ 5:9 «**Tul ayal tiziməa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasıliki, birla ərning ayali boləan boluxi kerək...**» — «tul ayal tiziməa elinsa» degəndiki «tizim» bəlkim jamaət iqidiki alahidə yardəm aloquqi tul ayallarning tizimini kərsitidu. Ularning yənə bəlkim alahidə dua wə baxқа həjətmənlərni yoqlax hizmətliri bar idi; yənə kelip ular qaytidin toy kılmasılikқа wədə kılıxi kerək boluxi mumkin (12-ayətni kərüng). «Birla ərning ayali boləan boluxi kerək» degənniing «birla ərlik boləan boluxi kerək» yaki «öz erigə sadik boləan boluxi kerək» degən baxқа birhil qüxənqisi bar.

qolini uzartkan, özini hərhil həyr-sahawət ixlirioğa beoixliqanlar boluxi kerək. □ ■

¹¹ Lekin yax tul ayallarni *tizimlikkə* kirgüzmə. Qünki ularning ixk həwəsliri kəzoqilip Məsihdin tenip, kayta nikaqlinixni arzu kilidu; ¹² xuning bilən, ular dəsləp bərgən wədisigə hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu. □ ¹³ Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, əymu-əy dokurup yürüxnü əginidu; xundakla hurun bolupla qalmay, oqəywət kilip, baxqilarning ixlirioğa qepiloqak bolup nalayik ixlaroğa walaklaydioqanlardin bolup kelixi mumkin. □ ■

¹⁴ Xuning üqün, bundak yax tul ayallarning

□ **5:10 «yənə güzəl əməlliri bilən təripləngən boluxi, ... muqəddəs bəndilərnin putlirini yuyup qoyoqan... özini hərhil həyr-sahawət ixlirioğa beoixliqanlar boluxi kerək»**

— «muqəddəs bəndilərnin putlirini yuqan»: — oqurmənlərgə ayanki, «put yuyux» Ottura Xərktiki ərpadətlərdin idi, səpərdin kəlgən mehmanlarni kizəinlik bilən kütüxnü bildürətti. Bu ixning əzi bəlkim baxqa etikədqilarning hizmitidə kəmtərlik bilən boluxning yahxi bəlgisi idi («Yuh.» 13:1-17ni kəring).

■ **5:10** Yar. 18:4; 19:2; Luqa 7:38,44; 1Pet. 4:9.

□ **5:12 «... ular dəsləp bərgən wədisigə hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu»** — «dəsləp bərgən wədisi» bəlkim ularning hərbirining «Əysa Məsih üqün jamaətnin hizmitidə bolimən, kayta toy qilmaymən» degəndək bir wədisini kərsitixi mumkin. 9-ayətni yənə kəring. □ **5:13 «Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, əymu-əy dokurup yürüxnü əginidu; xundakla hurun bolupla qalmay, oqəywət kilip, baxqilarning ixlirioğa qepiloqak bolup nalayik ixlaroğa walaklaydioqanlardin bolup kelixi mumkin»** — demək, əgər undak mayillik boləqan tul ayallaroğa jamaət təripidin iktisadiy yardəm berilgən bolsa («tizimlansa»), ular tehimu xundak yolda mengip ketixi mumkin. ■ **5:13** Tit. 2:3.

nikahlinip, pərzənt kərüp, öy ixliri bilən xuoqullinixini halaymən. Xundak qiloqanda, bizgə qarxi turoquqioqa bizni hərқandak əyibləp-hakarətləx pursiti qikmaydu. □ ■ 15 Qünki xundak bəzi tul ayallar allıqaqan etıqadın tenip Xəytanning kəynigə kirip kətti. 16 Əgər etıqadı bar bir ər yaki ayal kixining tul qaloqan tuoqanliri bolsa, u əzi ularoqa yardəm bərsun, yuki jamaətkə quxmisun. Xundak boloqanda, jamaət həkikiy igə-qakısız tul ayallaroqa yardəm qilalaydu. □

Aksaqallar toqrisida

17 Jamaətni yahxi yetəkləydiyən aksaqallar, bolupmu Hudaning səz-kalamini yetküzüx wə təlim berixtə əjir singdürgənlər ikki həssə hərmətkə sazawər qilinsun. □ ■ 18 Qünki

□ 5:14 **«bizgə qarxi turoquqioqa bizni hərқandak əyibləp-hakarətləx pursiti qikmaydu»** — «bizgə qarxi turoquqi» Xəytanning əzini yaki yər yuzidə Injiloqa qarxi qıqqanlarni kərsitidu. ■ 5:14 1Kor. 7:9. □ 5:16 **«Əgər etıqadı bar bir ər yaki ayal kixi...»** — bəzi kona kəqürmilərdə pəqət «etıqadqi ayal kixi...» deyilidu. □ 5:17 **«Jamaətni yahxi yetəkləydiyən aksaqallar, bolupmu Hudaning səz-kalamini yetküzüx wə təlim berixtə əjir singdürgənlər ikki həssə hərmətkə sazawər qilinsun»** — Injilda «aksaqallar» degənnıng baxqa hil ipadisi «yetəqılər». «Filippiliklaroqa»diki «kirix səz», xundakla «Təbirlər»nimu kərüng. «Ikki həssə hərmətkə sazawər qilinsun» — demək, həm jamaətnıng qongqur izzitigə wə layıq boləqan iqtisadiy yardəmgə muyəssər bolsun (qünki təlim berixtə wə jamaəttin həwər elixta əstayidil bolux daim kəp waqıtliri sərp kilinidu). ■ 5:17 Rim. 15:27; 1Kor. 9:11; Gal. 6:6; Fil. 2:29; 1Tes. 5:12; İbr. 13:17.

mukəddəs yazmilarda: «Haman təpkən öküzning aqlzini boqlma» wə: «Mədikar öz həkkini elixka həkliktur» deyilgən. □ ■

19 Ikki yaki üq guwahqi hazir bolmioquqə, aqsakal üstidin kilinoqan ərzni qobul qilma. □ ■ 20 Əgər *aqsakallardin* birsi gunah sadir kilolan bolsa, baxkilarningmu buningdin ibrət elip qorkuxi üqün, jamaət aldida tənbiq berip əyibligin. □

21 Hudaning, Məsiq Əysaning wə Huda talioqan pərixtilərninq aldida xuni sanga agah kilip tapilaymənki, sən bu əmrlərgə heq ayrimiqilik qilmay, heqkandəq ixta bir tərəpkə yan basmay qət'iy əməl kiloin. ■

22 Birawning uqisioqə qolonqni qoyuxka aldirap kətmə; baxkilarning gunahliroqə xerik bolma.

□ **5:18** «Haman təpkən öküzning aqlzini boqlma» ... «Mədikar öz həkkini elixka həkliktur»... — Təwrat, «Qan.» 25:4 wə Injil, «Luqa» 10:7. ■ **5:18** Law. 19:13; Qan. 24:14; 25:4; Mat. 10:10; Luqa 10:7; 1Kor. 9:9. □ **5:19** «Ikki yaki üq guwahqi hazir bolmioquqə, aqsakal üstidin kilinoqan ərzni qobul qilma» — Təwrat, «Qan.» 17:6, 19:5ni kəring. ■ **5:19** Qan. 19:15. □ **5:20** «Əgər aqsakallardin birsi gunah sadir kilolan bolsa, baxkilarningmu buningdin ibrət elip qorkuxi üqün, jamaət aldida tənbiq berip əyibligin» — «baxkilarningmu buningdin ibrət elip qorkuxi üqün...»: — demək, qalolan aqsakallar ibrət alsun. ■ **5:21** Qan. 17:4; 19:18; Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1Tes. 2:5; 5:27; 1Tim. 6:13.

Özüngni pak tutqin □ ■ 23 (axqazining yahxi bolmioqanliqi, xundaqla sən daim aqriydioqan boloaqqa, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin). □ ■ 24 Bəzi kixilərninq gunahlriri burunla eniq, xundaqla soraq künigiqə saklinidu; lekin bəzilərninqki ularninq kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu. □ ■ 25 Huddi xuningoa ohxax, bəzi kixilərninq güzəl əməllirini asanla kərwəloqili bolidu; hazır axkara bolmisa

□ 5:22 **«Birawning uqisioqa qolungni qoyuxqa aldirap kətmə»** — «birawning uqisioqa qolungni qoyux» degən hərəkət, birsini jamaətkə yetəkqilik wəzipisigə təyinləx, kesəl adəmni sakaytix yaki baxqa alahidə bir dua qilix üçün «Mən Huda aldida bu adəm bilən bir bolimən» degənni ipadiləydu. **«baxqilərninq gunahlririoqa xerik bolma»** — bu səz aldinqi: «Birawning uqisioqa qolungni qoyuxqa aldirap kətmə» degən səzgə baqlıq. Qünki undaq hərəkət qol qoyuquqi kixi dua qilinoqan kixi üçün: «I Huda, mən bu kixi bilən məs'uliyəttə bir bolay» degən duani bildüridu. Əmma «baxqilərninq gunahlririoqa xerik bolma» degənninq baxqa tərəpliri bar, əlwəttə. ■ 5:22 Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 4:14; 2Tim. 1:6. □ 5:23 **«axqazining yahxi bolmioqanliqi, xundaqla sən daim aqriydioqan boloaqqa, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin»** — Pawlus bu səzini bəlkim yuqirıqi «özüngni pak tutqin» degənlikidə həjiti bolmioqan pərhizlər bolmisun dəp Timotiyning kesilini kəzləp eytidu. ■ 5:23 Zəb. 104:15 □ 5:24 **«Bəzi kixilərninq gunahlriri burunla eniq, xundaqla soraq künigiqə saklinidu; lekin bəzilərninqki ularninq kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu»** — buning mənisi bəlkim: «Bəzi kixilərninq gunahlririni asanla kərwəloqili bolidu həm ularninq qoqum soraqqa tartilixi eniq. Lekin, bəzi kixilərninq gunahlriri bolsa pəkət keyin, soraqtila axkara bolidu». Xuning üçün Timotiy baxqilaroqa «qol qoyux»ta daim pəhəs bolup, ətrəpliq oylixı kerək. ■ 5:24 Gal. 5:19.

keyin axkarilanmay qalmaydu.□

6

¹ Kulluk boyunturuk astida bololanlarning hëmmisi öz hojayinlirini hër tærëptë hërmëtlisun. Xundak qilõanda, Hudaning nami wë Uning tëlimining hëkarëtkë uqrixidin saklanõili bolidu.■ ² Hojayinliri etikadqi bolsa, kulliri: «Biz hëmmimiz ohxaxla kërindaxlarõu» dëp, ularõa hërmëtsizlik kilmisun. Əksiqë, ularõa tehimu əstayidil hizmët kilsun. Qünki ularning yahxi hizmitidin bëhrimën bolidiõanlar dël sadik etikadqilar hëm søyümlük bëndilërdur. Sën bu tëlimlëрни gëtkin wë jekiligin.

Yalõan tëlim wë pulpëräslikning aqiwiti

³ Ohximiojan tëlimlëрни tëroqib qilõan wë saõlam sëzlëрни (yëni Rëbbimiz Əysa Mësihning hëk sëzlrini), xundakla ihlasmënlikkë yetëklëydiõan tëlimni kõbul kilmiojan kixi bolsa, ⁴ undaklar dëwëkë kërënglëp këtkën, hëqnemë qüxënmëydiõan kixilërdindur. Ular niza-munazirë pëyda kilixkë wë gëp talixixkë hërisman; bundak ixlardin hësëthorluk, jedëlmajira, tëhmët, rëzil gumanhorluk hasil

□ 5:25 «bëzi kixilëarning güzël əmëllirini asanla kërüwalõili bolidu» — baxkë birhil tærjimisi: «bëzi kixilëarning güzël əmëlliri soraktin awwal kërünërlük bolidu».

■ 6:1 Əf. 6:5; Kol.3:22; Tit.2:9; 1Pet.2:18

bolidu, ■ ⁵ hëmdë niyiti qiriklëxkën, hëqikëttin mëhrum bolëqan kixilër arisida daimlik sürkilix kältürüp qikiridu. Bundaq kixilër ihlasmënlïkni payda-tapawëtning bir yoli dëp qaraydu. ■

⁶ Dërwäkë, *Hudaöja* ihlasmën wë razimën bolux öayät zor paydidur. ■ ⁷ Qünki biz bu dunyaoja hëqnemë elip këlmiduk, xuningdëk uningdin hëqneñimü elip ketëlmëymiz. ■ ⁸ Xunga, yemäk-iqmäk wë kiyim-keqik yetërlïk bolsila bulardin kënaët këlimiz. ■ ⁹ Lekin bay boluxni oylaydiöqanlar bolsa hëman azduruluxlaröja uqrap, tuzakqa wë xundakla insanlarni wëyranqilikqa wë hëlakëtkë qëktüridiöqan nuroqun ähmikanë hëm ziyanlıq arzu-hëwëslërnïng ilkiqë teyilip ketidu. ■ ¹⁰ Qünki pulpërëslïk hërhil rëzilliklërnïng yiltizidur. Bëzilër buningöja intilixi bilën etikadtin qëtnëp, özlrini nuroqun dërd-qayöqular bilën sanjidi. ■

Timotiyoga näsihät

¹¹ Ämma sën, äy Hudaning adimi, bundaq ixlardin yirak kaq; hëqkaniylik, ihlasmënlïk, ixëñq-etikad, mëhir-muhëbbät, säwr-takët wë mëmin-mulayimlikni intilip kööla. ■

¹² Etikadtiki güzäl kürëxtë küqöp kürëx kël. Mënggülik hayatni qing tutkïn. Sën dël buningöja qakirilding hëmdë uning yolida

■ **6:4** 1Tim. 1:4; 2Tim. 2:23; Tit. 3:9. ■ **6:5** 1Kor. 11:16.

■ **6:6** Pënd. 15:16; Ibr. 13:5. ■ **6:7** Ayup 1:21; 27:19; Zëb. 49:17 ■ **6:8** Zëb. 55:23; Pënd. 27:26; Mat. 6:25; 1Pet. 5:7.

■ **6:9** Pënd. 11:28; Mat. 13:22; Yak. 5:1. ■ **6:10** Mis. 23:8; Qan. 16:19; Pënd. 15:16. ■ **6:11** 2Tim. 2:22.

nuroqunliqan guwahqilar aldida bu etiqadning
güzəl xahitlikini qilding. □ ■

13 Həmmigə həyatlik beriwatqan Hudaning
aldida, xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl
xahitlikni kilip guwahlik bərgən Məsih
Əysaning aldida sanga xuni tapilaymənki,
□ ■ 14 Rəbbimiz Əysa Məsih qayta ayan
boluqə, *Hudaning* bu əmrigə heq kusursiz
wə daqsiz əməl kiləyin. □ 15-16 Uning
ayan boluxini waqit-saiti kəlgəndə birdinbir
mənggü əlmigüqi, insan yəqinlixalmaydiqan
nur iqidə yaxaydiqan, heqkim kərmigən wə
kərelməydiqan mubarəkləxkə layiq bolqan
birdinbir Həkümran, yəni padixahlarning
Padixahi, rəblərnin Rəbbi əməlgə axuridu.
Uningə izzət-hərmət wə əbədil'əbəd küq-
kudrət bolqay, amin! ■

17 Bu zamanda bay bolqanlarəqə
məəqrurlanmaslikni, tayanəqsiz ötkünqi
bayliqkə əməs, bəlki biz bəhrimən boluxkə
həmmi bizgə sehiylik bilən tolup taxqan halda

□ 6:12 «Etikadtiki güzəl kürəxtə küqəp kürəx kil» — bu
səzlər wə ayətnin qalqan qismi («güzəl xahitlik») toqrisida
«qoxumqə səz»imizni kəring. ■ 6:12 1Tim. 1:18.

□ 6:13 «Həmmigə həyatlik beriwatqan Hudaning aldida,
xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl xahitlikni kilip
guwahlik bərgən Məsih Əysa...» — «güzəl xahidlik» degən səz
toqrisida «qoxumqə səz»imizni kəring. ■ 6:13 Qan. 32:39;
1Sam. 2:6; Mat. 27:11; Yh. 18:37; 1Tim. 5:21. □ 6:14 «**bu**
əmrigə heq kusursiz wə daqsiz əməl kiləyin» — «bu əmr»

bolsa Timotiyoga tapxuruloqan toluq wəzipini kərsitidu (3:3-20,
6:2-5). ■ 6:15-16 1Tim. 1:17; Wəh. 17:14; 19:16; Mis. 33:20;
Qan. 4:12; 1Yuha. 4:12.

təminligüqi Hudaoga tayinip ümid baqlaxni tapilişin; □ 18 ularğa yahxi əməlləni kilihta *həkişiy* bay bolunglar, həyr-sahawətlik ixlarda mərd, baxkilar bilən ortaq bəhrəlinixkə koli oşuq bolunglar dəp tapilişin. 19 Ular bundaq kilişanda, həkişiy həyatni tutux üqün keləşəktə əzlişigə puhta bir asas-ul bolidişan bir həzinə topliyalaydu. ■

20 Əy Timotiy, sanga amanət kilişan *həkişətləni* koşda. Əzüngni ihlassiz, kuruq gəplərdin həmdə atalmix ilimning talax-tartixliridin neri tutkin. ■ 21 Bəzilər muxundaq bimənə *ilimşə* egimən dəp jakarlap, etişadtin qətnidi.

Məhir-xəpkət silərgə yar bolşay! □

□ **6:17** «biz bəhrimən boluxka həmmişi bizşə sehişlik bilən tolup taxşan şalda təminligüqi Huda...» — «sehişlik bilən» grek tilida «zor baylişliridin bərgəndək» degən şöz bilən ipadilişidu. ■ **6:19** Mat. 6:20; Luşka 12:33; 16:9.

■ **6:20** 1Tim. 1:4; 4:7; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9.

□ **6:21** «**məhir-xəpkət silərgə yar bolşay!**» — bəzi kona koşürmilərdə: «məhir-xəpkət sanga yar bolşay!» deyilişu.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5